

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е № 389

София, 30 юни 2009 година

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република БЪЛГАРИЯ, Първо търговско отделение, в закрито заседание на двадесет и шести юни две хиляди и девета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: НИКОЛА ХИТРОВ

ЧЛЕНОВЕ: ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА

ЕМИЛ МАРКОВ

изслуша докладваното от съдията Чаначева ч.т.дело № 391/2009 година, за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.274, ал.2 ГПК, във вр. с чл.274, ал.1, т.1 ГПК, образувано по частна жалба на М. Д. Д., легитимиращ се като председател на политическа партия "Съюз на демократичните сили" и заявител по заявление 974/2009г. по ф.д. 1661/97г. на СГС, против определение № 734 от 02.06.2009 г. по ч. гр.д. № 1312/2009 г. на Софийски апелативен съд, ГК.

Върховният касационен съд, състав на първо търговско отделение, след като прецени данните по делото и доводите в частната жалба, приема следното :

С определението, предмет на обжалване, състав на Софийски апелативен съд е оставил без разглеждане частната жалба на М. Д. Д., легитимиращ се като председател на политическа партия "Съюз на демократичните сили", против определение от 12.05.2009г. по ф.д.1661/97г. на Софийски градски съд, търг. отд. VI -10 с-в, в частта, с която е спряно производството по заявление №947/16.01.2009г. на председателя на ПП "СДС" – М. Д. за вписване на промени по партидата на партията до приключване на ф.д. №50/2009г.по описа на СГС, ф.о., V с.в и ф.д. № 152/09 на СГС, като недопустима. За да постанови обжалваният резултат, съдът е приел, че на основание чл.540 ГПК, постановените от регистърния съд в производство по чл.530 и сл. ГПК, в това число и по чл.16 и сл. ЗПНП, определения подлежат на самостоятелно обжалване само по реда на чл.274 ГПК. Направен е извод, че определението, с което е спряно регистърното производство не попадало в категориите регламентирани от тази норма,която лимитивно определяла актовете подлежащи на инстанционен контрол,тъй като не преграждало развитието на производството, като обжалваемост на този акт не е предвидена по друг ред.

Обжалваното определение, с което в качеството му на въззивен съд – Софийски апелативен съд е извършил преценка за допустимост на сезирането си съставлява по своята същност дейност на компетентен да се произнесе по жалбата съд.

С чл.18, ал.1 Закона за политическите партии / ЗПП/ изрично е въведена двуинстанционност на производството по обжалване на решенията на регистърния съд, а като родово компетентен да упражни контрол върху тях е определен ВКС при установен облекчен режим – независимо от предпоставките на чл.280, ал.1 ГПК. Този регламент изцяло съответствува на специфичните цели на ЗПП и на наложената като принцип бързина на производството, изведена от кратките и формално определени срокове за произнасяне на регистърния съд по заявленията и съответно при обжалване на актовете му. Следователно, от така очертаните специфични цели на закона следва да се направи извод, че режима на обжалване на решенията е еднакъв с този на обжалване и на другите актове, обективиращи обжалваеми действия на регистърния съд. Т.е. и по тях родово компетентен да се произнесе е ВКС, който, съгласно посочения регламент упражнява контрол за законсъобразност.

От изложеното следва, че функционално компетентен да се произнесе по жалбата на М. Д., легитимиращ се като председател на политическа партия “ Съюз на демократическите сили”, срещу определението на Софийски градски съд за спиране на регистърното производство е Върховният касационен съд, а не Софийски апелативен съд. Наличието на родова компетентност е процесуална предпоставка от кръга на абсолютните, тъй като с право да се произнесе, както по допустимостта на сезирането, така и по основателността на жалбата, разполага само компетентния съд. Ето защо, съдът служебно следи за нея и при констатация за липсата ѝ е задължен да разпорежи препращането на жалбата на компетентния съд.

Следователно, като се е произнесъл по допустимостта на подадената жалба, съставът на Софийски апелативен съд е действувал извън правомощията си и е постановил недопустим съдебен акт, който подлежи на обезсилване.

Настоящият състав на ВКС, счита, че следва да се произнесе по частната жалба на М. Д. Д., легитимиращ се като председател на Политическа партия “ Съюз на демократическите сили”, против определение от 12.05.2009г. по ф.д.1661/97г. на Софийски градски съд, търг. отд. VI -10 с-в, в частта, с която е спряно производството по заявление №947/16.01.2009г. на председателя на ПП “ СДС” – М. Д. за вписване на промени по партидата на партията до приключване на ф.д. №50/2009г.по описа на СГС, ф.о., V с.в и ф.д. № 152/09 на СГС.

Частната жалба е подадена в срока по чл.275, ал.1 ГПК и е процесуално допустима по смисъла на чл.274, ал.1, т.1 ГПК, доколкото определението от 12.05.2009г. на СГС, в обжалваната част неправилно е квалифицирано като такова постановено по чл. 536, ал.1, т.1 ГПК, тъй като то фактически не спира охранително производство, а пречатва изпълнение на служебното задължение на съда да впише исканите промени. Освен това, правната същност на определенията, с които е постановено спиране на производството- като преграждащи неговия ход е изрично изяснен с т.8 на ТРОСГК №1/2001г. на ВКС на РБ.

По същество частната жалба е основателна, макар и по други съображения, различни от изложените.

Законът за политическите партии, като намиращ приложение спрямо определена група гражданскоправни субекти е особен закон, тъй като неговото предназначение е да приспособи правния режим към вида на тези субекти и към пораждащите се в тази връзка правоотношения. Приложението на особения закон изключва приложението на общия. Това съотношение на правно действие е обусловено от спецификата на адресата на нормите на особения закон. Следователно, ЗПП изключва едновременно действие както на ЗЮЛНЦ така и на ГПК. Но доколкото е налице общ бланкет единствено към ЗЮЛНЦ – пар. 2 ПЗР ЗПП и този нормативен акт е приложен по всички неуредени със ЗПП случаи, то такъв бланкет не е налице по отношение на общия ред, регламентиран от ГПК. Спрямо последният препратките са изрични и строго ограничени в няколко случая: тъй като ЗПП не съдържа специална процедура по вписване на политически партии, като особен вид юридически лица, се прилагат правилата на глава 55 ГПК- чл.595 и сл./съгл. чл.16 ЗПП/, вписванията се извършват по реда на ГПК/съгл. чл.17, ал.2/ и постановените решения се обжалват пред ВКС независимо от предпоставките по чл.280, ал.1 ГПК / съгл.чл.18, ал.1 ЗПП/.Изрично уредената в закона изчерпателност на бланкета към общия съдопроизводствен ред е проявление на залегналия в Конституцията принцип за политически плурализъм – арг. чл.11,ал.1 Конституцията. Ето защо, регламента на съдебна компетентност чрез общо, а не конкретно нормативно препращане не може да бъде изведено по тълкувателен път. Поради това, приложими към регистърното производство по ЗПП се явяват само определена част от общите правила на охранителните производства. Този извод се подкрепя и от характера на производството по ЗПП. Дефинитивно, регистърното производство е безспорна юрисдикция, което дава основание да бъде третирано общо в сферата на охранителните производства, но това не означава, че то се подчинява изцяло на общия режим на тези производства, особено в случаите на регистрация респ. вписване промени по отношение на политическа партия. Изводът се налага въпреки това, че ГПК поставя вписването на юридическите лица в раздела за охранителните производства, тъй като регистърното производство по ЗПП се осъществява по силата на закона, въздигнал в публично правно задължение регистрацията на политическа партия, респ. вписване на промени по партидата ѝ. Следователно, дейността на регистърния съд по своята правна същност, има административно правни характеристики, изведени от нейното осъществяване чрез публичното задължение на задължително вписване в регистъра на определени обстоятелства. Или дейността по вписването им, макар и осъществявана от съдилищата в съдебно производство, не е акт на правораздаване, а на администриране. Това мотивира извода, че регистърният съд осъществява своята дейност само по начин и форма установени нормативно, от което се извежда и това, че липсата на конкретна уредба, респективно бланкет към друг нормативен акт или изрично към общите правила, означава, че определен в тях правен институт е неприложим спрямо особения род правоотношения, които урежда закона. Чл.11, ал.3 Конституцията

прокламира, че партиите съдействуват за формиране и изразяване на политическата воля на гражданите или в случая се засягат интересите на широк кръг лица, а не на конкретен субект, както е при общите по ГПК охранителни производства. Специфичните цели на ЗПП- необходимата бързина на регистърното производство по него и лимитиран бланкет към общите норми, налагат извода за неприложимост на чл.536 ГПК спрямо това производство.

От изложеното следва, че след като е спрял регистърното производство на основание на чл.536, ал.1 т.1 ГПК, съставът на СГС е постановил недопустим съдебен акт, който следва да бъде обезсилен, а делото върнато за продължаване на производството, образувано по заявление №947/16.01.2009г. на председателя на ПП "СДС" – М. Д. за вписване на промени по partidата на партията.

След обезсилване на определението, в обжалваната му част, ВКС дължи произнасяне по молбите на Н. П. Г. и Я. Г. В..

Законът за политическите партии не предвижда ред, по който може да бъде спряно регистърното производство. Такъв ред не регламентира и ЗЮЛНЦ, към който пар. 2 ПЗР ЗПП препраща по отношение на неуредените от особения закон случаи. Както подробно бе мотивирано по-горе по отношение на тези производства е неприложим и общия ред, уреден в чл.536 ГПК. Липсата на правен регламент, установяващ възможност да се иска спиране на регистърното производство по ЗПП, води до извод, че подадените молби, с които се иска такова спиране са процесуално недопустими и следва да бъдат оставени без разглеждане.

По тези съображения, Върховният касационен съд, състав на първо търговско отделение

О П Р Е Д Е Л И :

ОБЕЗСИЛВА определение № 734 от 02.06.2009 г. по ч. гр.д. № 1312/2009 г. на Софийски апелативен съд, ГК и определение от 12.05.2009г. по ф.д.1661/97г. на Софийски градски съд, търг. отд. VI -10 с-в, в частта, с която е спряно производството по заявление №947/16.01.2009г. на председателя на ПП "СДС" – М. Д. за вписване на промени по partidата на партията до приключване на ф.д. №50/2009г. по описа на СГС.

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ молбата на Н. П. Г. и молбата на Я. Г. В. за спиране на производството по заявление с вх. № 947 /16.01.2009г. на председателя на политическа партия "Съюз на демократичните сили" за вписване на промени по partidата на партията.

ВРЪЩА делото на Софийски градски съд за продължаване на производството по заявление №947/16.01.2009г. на председателя на ПП "СДС" – М. Д. за вписване на промени по partidата на партията.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]